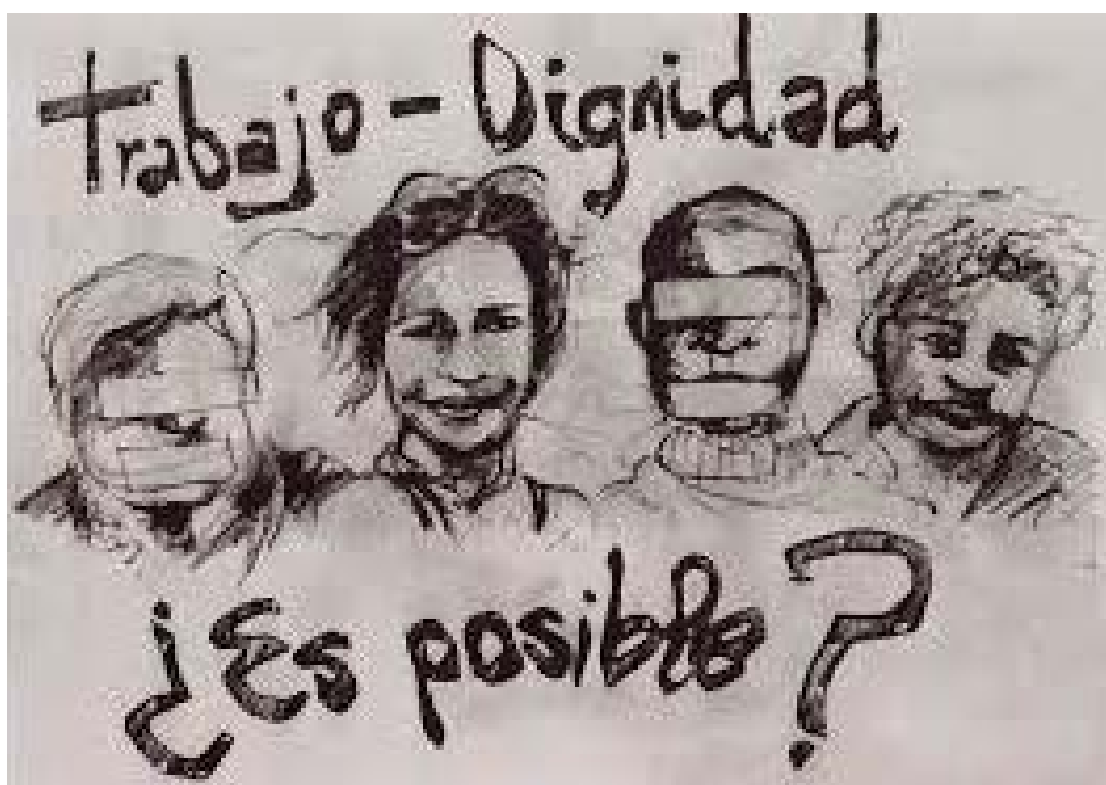

CONTRA LA PRECARIETAT LABORAL: UN PROYECTO DE VIDA

JUTJAR

Jornada d'Estudi "Contra la precarietat
laboral: un projecte de vida"

PONÈNCIA “CONTRA LA PRECARIETAT LABORAL: UN PROJECTE DE VIDA” · Rafael Allepuz

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

GUIÓ

1. Plantejament inicial
2. Estat de la qüestió
3. Suggestiments per a l'acció

Rafael Allepuz Capdevila

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

1. Trets característics
 - a. La precarietat laboral instal·lada

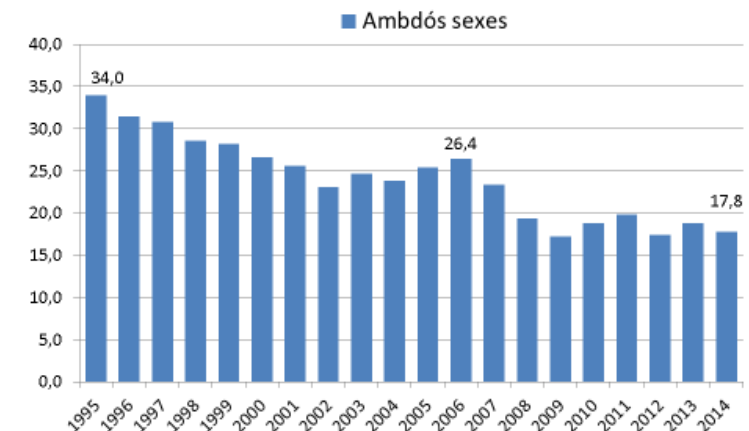
Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

PLANTEJAMENT INICIAL

1. Treball i ocupació (treball domèstic i treball assalariat)
2. Què representa el treball per a les persones? Perquè es treballa?
3. Què representa per a les persones el fet de “no treballar”?
4. Què representa per a les persones que treballen fer-ho en unes condicions o altres?
5. Què entenem per precarietat laboral?
6. El treball no és una mercaderia

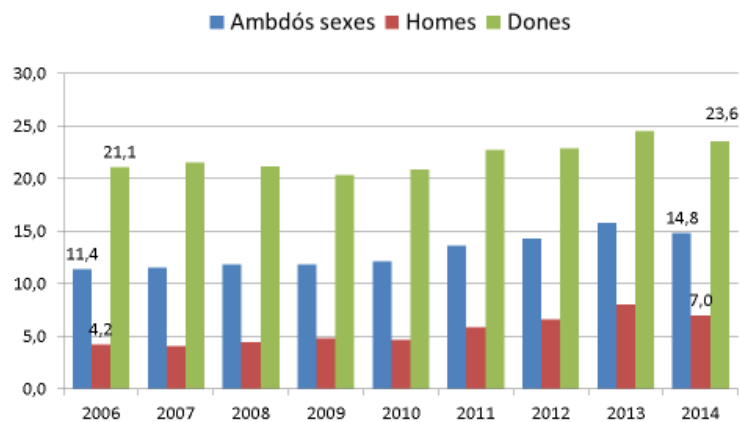
Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Taxa de temporalitat (Catalunya)

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Taxa de parcialitat (Catalunya)

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

2. Algunes dades

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

1. Trets característics

a. La precarietat laboral instal·lada

b. OIT: *“El principal repte que es planteja a l’agenda del treball decent a Espanya és la lluita contra la precarietat laboral”*

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

2. Algunes dades

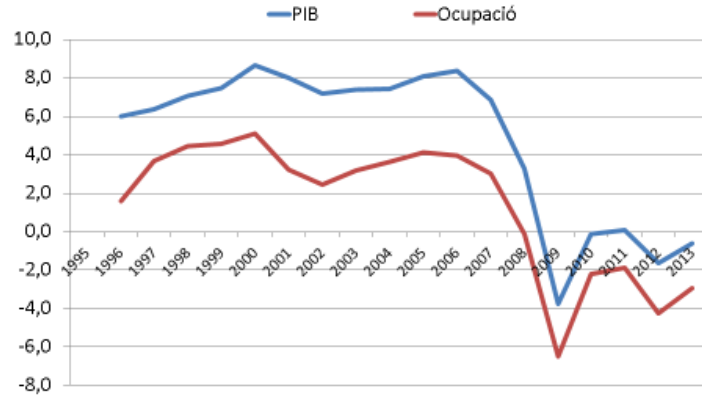
a. Evolució comparativa creixement PIB/Ocupació

b. Taxa d’ocupació

c. Taxa d’atur i d’atur de llarga durada

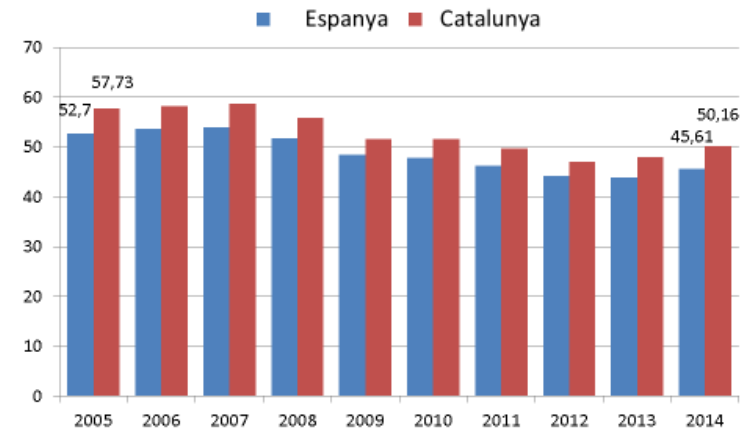
Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Comparació creixements PIB i Ocupació (Espanya)

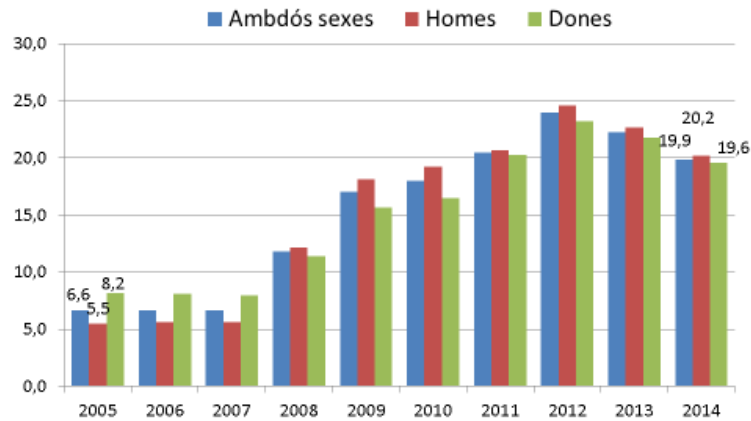
Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Taxa d'ocupació (Espanya i Catalunya)

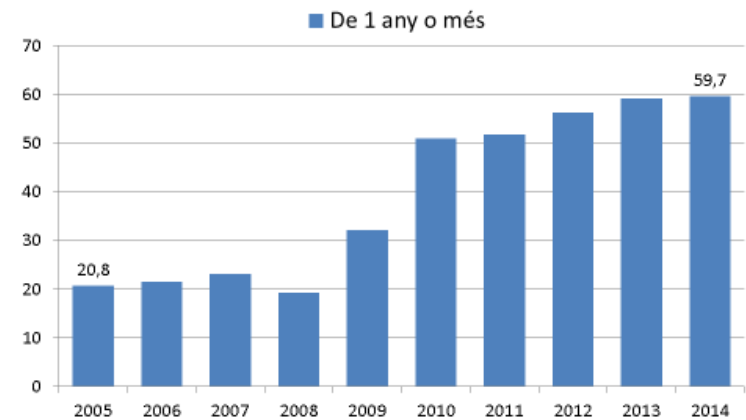
Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Taxa d'atur (Catalunya)

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Atur de llarga durada (Catalunya)

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

2. Algunes dades

a. Evolució comparativa creixement PIB/Ocupació

b. Taxa d'ocupació

c. Taxa d'atur i d'atur de llarga durada

d. Nivells salarials

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Cost mitjà (Total)	22.726,44 euros/any
Cost mitja (Homes)	25.682,05 euros/any (100%)
Cost mitjà (Dones)	19.537,33 euros/any (76,1%)

17,3% dels treballadors amb salaris baixos (15.150,96 euros/any) dels quals el 64,89% són dones

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Sous i salaris	Cost Euros (2012)
A. Directors i gerents	53.165,69
C. Altres tècnics i professionals	34.975,77
B. Tècnics i professionals	29.460,87
D. Tècnics; professionals de suport	28.360,42
I. Treb. dels serv. de protecció i seguretat	25.603,83
Total ocupacions	22.726,40
L. Treb. qualificats de les indústries	21.798,65
M. Operadors d'instal·lacions	21.708,19
E. Empleats d'oficina no at. públic	21.228,39
N. Conductors	21.051,99
K. Treb. qualificats de la construcció	19.525,05
F. Empleats d'oficina at. públic	17.751,84
J. Treb. qualificats en el sector agrícola	17.528,06
P. Peons de l'agricultura, pesca, construcció	15.939,96
H. Treb. dels serveis de salut	15.169,70
G. Treb. serveis de restauració	14.442,36
O. Treb. no qualificats en serveis	12.819,51

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

EVOLUCIÓN RETRIBUTIVA POR CATEGORÍAS

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Directivos	68.705	70.584	73.595	71.610	72.804	75.106	80.330
Mandos	34.803	36.021	38.394	37.667	37.434	37.723	36.522
Empleados	19.588	20.356	22.762	22.346	21.636	21.408	21.307
IPC	0,0%	5,3%	3,8%	5,8%	9,1%	11,5%	13,5%

FUENTE: Informe de retribuciones de ICSA Grupo "Evolución salarial 2007 - 2013". Elaboración propia

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

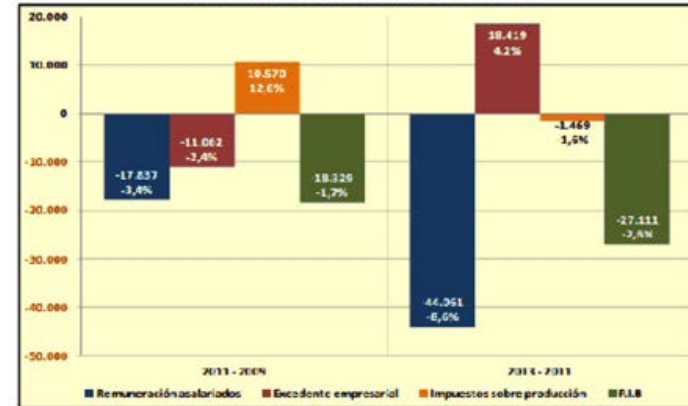
EVOLUCIÓN RETRIBUTIVA POR CATEGORÍAS Y REFORMA LABORAL

	VARIACIÓN SALARIAL BRUTA			VARIACIÓN DEL PODER ADQUISITIVO		
	2007 a 2011	2011 a 2013	2007 a 2013	2007 a 2011	2011 a 2013	2007 a 2013
Directivos	6,0%	10,3%	16,9%	-3,1%	5,9%	3,4%
Mandos	7,6%	-2,4%	4,9%	-1,5%	-6,8%	-8,6%
Empleados	10,5%	-1,5%	8,8%	1,4%	-5,9%	-4,7%

FUENTE: Informe de retribuciones de ICSA Grupo "Evolución salarial 2007 - 2013". Elaboración propia

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

VARIACIÓN DEL PIB SEGÚN RENTAS

FUENTE: Elaboración propia sobre datos de la Contabilidad Trimestral del INE

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

2. Algunes dades

a. Evolució comparativa creixement PIB/Ocupació

b. Taxa d'ocupació

c. Taxa d'atur i d'atur de llarga durada

d. Nivells salarials

e. Temps de treball

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

Temps de treball	1993	2003	2014
Ambdós sexes	39,3	37,7	34,9
Homes	40,7	39,6	37,9
Dones	36,5	34,6	31,5

Jornades de treball	De 1 a 29	De 30 a 39	40 i més
1993	10,6	18,7	70,7
2003	14,7	20,9	64,4
2014	21,9	20,6	57,4

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

e. Temps de treball

- OIT: “els mecanismes de treball flexibles impulsats per les empreses afecten negativament a la salut i al benestar dels treballadors”.

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

3. Conseqüències

- a. Col·lectius de població més vulnerables
- b. Aprofundiment de la segmentació laboral
- c. Augment de la població amb risc de pobresa i exclusió
- d. Pèrdua del poder de negociació dels assalariats
- e. La jornada de treball és cada cop més flexible
- f. Contradiccions entre temps laborals i temps vitals

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

SUGGERIMENTS PER A L'ACCIÓ

Demandes socials

1. Pacte Nacional de Rendes
 - a. Salari just (elevar el salari mínim interprofessional)
 - b. La dispersió salarial
2. Repartir el treball
 - a. La productivitat al servei de les persones
 - b. Reduir la jornada laboral setmanal
3. Creació d'ocupació de qualitat
4. Afavorir l'emprenedoria social i ètica
5. Fomentar l'economia social

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

SUGGERIMENTS PER A L'ACCIÓ

Demandes socials

6. Estimular fiscalment l'autoocupació
7. Aflorar l'economia submergida
8. Conciliació treball assalariat i treball domèstic
9. No treballar en dies festius
10. Estimular la Responsabilitat Social Corporativa

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

SUGGERIMENTS PER A L'ACCIÓ

Demandes individuals

1. Militància econòmica, politico-social i eclesial
2. Qüestionar les bases del model econòmic capitalista: la noció de llibertat, la maximització del benefici, la plusvàlua, l'obsessió pel creixement
3. Repensar idees i conceptes
 - a. Competitivitat versus competència
 - b. Salari just

Contra la precarietat laboral: un projecte de vida

SUGGERIMENTS PER A L'ACCIÓ

Demandes individuals

4. Repartir el treball
 - a. Renunciar a les hores extres
 - b. Renunciar a la pluriocupació
5. No participar en l'economia informal
6. L'emprenedoria social i ètica

CONCLUSIONS TREBALL PER GRUPS

Quins reptes ens planteja aquesta realitat de precarietat coma militants obrers/es cristians/es?

- Coherència personal: com elaborem les pautes d'un projecte de vida?, no caure en l'economia informal, consum responsable
- Com mantenir les inquietuds vives
- Generar dinàmiques que desenvolupin les persones, no només generar dinàmiques assistencials
- Reptes de coneixement e informacions d'aquestes situacions
- Reptes de sensibilització a la Comunitat Cristiana en primer lloc i a la societat en general
- Reptes de ser veus dels sense veus
- Reptes de que els preveres i jerarquies siguin més sensibles davant de la situació social actual
- Desvetllar la solidaritat dins dels moviments d'Església
- Sensibilitzar vers el decreixement
- Tractar la precarietat des de l'àmbit polític (no sols sindical)
- Tenir present el meu compromís cristià en el lloc de treball
- Com acompanyem les persones aturades en la seva situació
- Dignificar el treball domèstic
- Ser coherents i conseqüents davant les injustícies
- Creativitat al crear ocupacions
- Recuperar els valors de la dignitat i de la ètica en les formes de viure
- Com fer conscients a la gent de que precarietat laboral és precarietat de vida

Concretem-ho. Quines actuacions proposem a nivell personal, de moviment o comunitat, parròquia o delegació i com a Pastoral Obrera de Catalunya?

A nivell personal

- Repartir el treball
- Suport per generar esperança i augment de l'estima personal
- Actitud personal recta, per complir i fer complir les obligacions tributàries
- Treballar més per ser competent abans que per ser competitiu
- Partir de l'acció de la Revisió de Vida
- Anar a les causes de les situacions
- Estar atents a la joventut ja que són de les primeres víctimes
- Dedicar temps a escoltar al que pateix, relacionar-nos amb aquestes persones, acompanyar, solidaritat, estar al costat
- Implicar-nos amb les persones immigrants per fer camí amb ells.
- Formació integral per donar-nos força

A nivell de moviment, comunitat, parròquia o delegació

- Saber valorar-nos (els moviments, les comunitats i la pastoral obrera) en l'acció política i l'acció sindical)
- Promoure la reflexió i el futur pels joves i pels barris
- Promoure els debats dins de les parròquies

Promoure els debats en la societat (Mitjans de Comunicació)
Esforçar-se en canviar el “chip” en les nostres parròquies
Com església, treballar més l’emprenedoria social
Treballar la consciència de les persones vers el problema polític que hi ha al darrera d’aquestes qüestions
Denunciar la mercantilització del treball
Generar espais de protagonisme per les persones aturades per la precarietat (per exemple les plataformes de persones aturades de barri
Potenciar els EPOs parroquials
Animar als moviments que participin d’aquestes jornades com a formació per a tots i totes
Seguir con el paper de la denúncia profètica, recolzant als que ja la fan i fent-la si cal
Participar en les diferents organitzacions que es creen, en les noves realitats socials i polítiques. Treball conjunt amb les realitats que plantegen un altre món és possible.
Per exemple, ara, al Fòrum d’alternatives a l’atur, la pobresa i la desigualtat o a la Campanya per les 30h/setmanals sense baixada de sou

A nivell de Pastoral Obrera

Pactes sobre la Renda, al màxim d’esforç
Promoure els debats en la societat (Mitjans de Comunicació)
Promoure els debats dins de l’Església en general
Potenciar la sensibilitat vers la Pastoral Obrera dins dels moviments
Denunciar la mercantilització del treball
Reivindicar la centralitat de la Pastoral Obrera dins de l’Església
Potenciar els EPOs parroquials
Denúncia col·lectiva de diferents realitats de l’Església
Convocar a entitats i institucions sindicals i socials per compartir i mirar si estem en la mateixa línia.
Ara estem en un moment de pre-eleccions, hem de parlar amb els partits polítics que es presenten
També hem de parlar-ho amb l’Església i amb les seves parròquies. Fem arribar als bisbes les respostes i reflexions que estem fent amb aquest treball i que pel 1er de maig puguin fer-se seves les nostres paraules.

PER CONTINUAR REFLEXIONANT...

Carta de Sant Jaume 4, 13-5,6 *Vana confiança en un mateix*

Ara n'hi ha que dieu: «Avui o demà anirem a tal ciutat, hi passarem tot un any, posarem un negoci i ens farem rics.» Però si no sabeu ni tan sols com serà demà la vostra vida! Sou un fumerol que es deixa veure un moment i tot seguit s'esvaeix. En comptes de dir: «Si Déu vol, continuarem vivint i farem tal cosa o tal altra», no pareu de gloriar-vos fent ostentació dels vostres plans. És dolent, gloriar-se d'aquesta manera! El qui sap com fer el bé i no el fa, és culpable d'haver pecat.

I vosaltres, els rics, ploreu i gemegueu per les desgràcies que us cauran al damunt! Les vostres riqueses són podrides, s'han arnat els vostres vestits. El vostre or i la vostra plata s'han rovellat, i el seu rovell farà de testimoni contra vosaltres, i us menjarà la carn com un foc. És això el que heu acumulat per a la fi dels temps! El jornal que escatimàveu als qui us segaven els camps clama al cel, i el clam dels segadors ha arribat fins a les orelles del Senyor de l'univers. Heu viscut aquí a la terra una vida de delícies i plaers, us heu anat engreixant per al dia de la matança. Heu condemnat el just, l'heu assassinat, i ell no s'ha resistit.

Mt 19, 30 - Mt 20, 1-16 *Paràbola dels treballadors de la vinya*

Molts passaran de primers a darrers, i molts, de darrers a primers.

Perquè amb el Regne del cel passa com amb un propietari que va sortir de bon matí a llogar treballadors per a la seva vinya. Després de fer tractes amb ells per un jornal d'un denari, els envià a la seva propietat. Va tornar a sortir cap a mig matí, en veié d'altres que s'estaven a la plaça sense feina i els digué:

-Aneu també vosaltres a la meva vinya i us donaré el que sigui just.

Els hi van anar. Cap a migdia i cap a mitja tarda va sortir una altra vegada i va fer el mateix. Encara va sortir cap al final de la tarda, en va trobar d'altres i els digué:

-Per què us esteu aquí tot el dia sense fer res?

Els li responen:

-És que ningú no ens ha llogat.

Els diu:

-Aneu també vosaltres a la meva vinya.

Quan va arribar el vespre, l'amo de la vinya va dir a l'encarregat:

-Crida els treballadors i paga'ls el jornal. Comença pels qui han arribat darrers i acaba pels primers.

Vingueren, doncs, els qui havien començat a treballar al final de la tarda i van cobrar un denari cada un. Quan va tocar als primers, es pensaven que cobrarien més, però també van rebre un denari. Mentre cobraven, protestaven contra el propietari i deien:

-Aquests darrers han treballat només una hora i els pagues igual que a nosaltres, que hem hagut de suportar el pes de la jornada i la calor.

L'amo va respondre a un d'aquests:

-Company, jo no et faig cap injustícia. ¿No havíem fet tractes per un denari? Doncs pren el que és teu i vés-te'n. A aquest darrer li vull donar igual que a tu. ¿Que no puc fer el que vull amb el que és meu? ¿O és que tens enveja perquè jo sóc generós?

Així, els darrers passaran a primers, i els primers, a darrers.

Is 58, 6-12

El dejuni que jo aprecio és aquest:
allibera els qui han estat
empresonats injustament,
deslliga les corretges del jou,
deixa lliures els oprimits
i trosseja jous de tota mena.

Comparteix el teu pa
amb els qui passen fam,
acull a casa teva
els pobres vagabunds,
vesteix el qui va despullat.

No els defugis, que són germans teus.
Llavors brillarà com l'alba
la teva llum,
i les teves ferides
es clouran en un moment.

Tindràs per avantguarda
la teva bondat,
i per rereguarda
la glòria del Senyor.

Quan invoquis el Senyor,
ell mateix et respondrà;
quan cridis auxili, ell et dirà:
Aquí em tens!

Si treus de casa teva tots els jous
i no assenyaless amb el dit
per acusar,
si dones el teu pa als famolencs
i satisfàs la fam dels indigents,
llavors la teva llum
s'alçarà en la foscor,
el teu capvespre
serà clar com el migdia.

En tot moment el Senyor et conduirà,
en ple desert saciarà la teva fam,
et farà fort i vigorós
i seràs com un hort amarat d'aigua,
com una font que mai no s'estronca.

Reconstruiràs les ruïnes antigues,
consolidaràs els fonaments
abandonats segles i segles.
Et diran: Reconstructor de muralles,
re poblador de ciutats.

JESÚS, TORNA...

"Orar desde la vida" Cuadernos HOAC

Jesús, torna i digue'ns què és ser dona, què és ser home:
digue'ns per què podem viure amb enteresa i exigir-la,
ser amos is enyors, malgrat l'explotació i la pobresa,
obrir els ulls i mirar de cara, no a terra, com esclaus.

Jesús, torna i digue'ns què és ser germanes i germans:
digue'ns per què podem estimar i construir solidaritat,
malgrat l'individualisme, la corrupció i la injustícia,
obrir la mà i oferir-la sempre.

Jesús, torna i digue'ns què és tenir dignitat
Com a imatges i fills de Déu:
digue'ns per què podem donar la cara pels "nostres" drets,
malgrat l'atur, la fam i la manipulació,
organitzar-nos i lluitar pels nostres germans, com tu.

Jesús, torna, perquè la injustícia ens ofega.

L'atur fereix. La fam mata.
La productivitat sense respir ens té el peu al coll.
Els que valen menys no interessen.
Els que no poden s'enfonsen.
El consum ens té empresonats.
Els ídols ens esclafen.
Les cerimònies ens distreuen de l'acció.

Tu que ens has cridat a ser missatgers de la Bona nova
i saps el que és ser persona, germà, fill de Déu,
escalfa en nostre cor,
obre les nostres mans i mou els nostres peus,
per construir un món diferent,
de fills de Déu i germans teus.

Jesús, torna, necessitem el teu Evangeli.

**Del discurs del Papa Francesc
als participants en la
trobada mundial dels Moviments Populars
28 d'octubre de 2014**

(...) Solidaritat és una paraula que no sempre plau; jo diria que algunes vegades l'hem transformat en una paraula perillosa. Però una paraula és molt més que alguns actes de generositat esporàdics. És pensar i actuar en termes de comunitat, de prioritat de la vida de tots sobre l'apropiació dels béns per part d'alguns. També és lluitar contra les causes estructurals de la pobresa, la desigualtat, la falta de treball, la terra i la vivenda, la negació dels drets socials i laborals. Una paraula és fer front als efectes destructors de l'Imperi del diner; els desplaçaments forçats, les migracions doloroses, el tràfic de persones, la droga, la guerra, la violència i totes aquelles realitats que molts de vosaltres patiu i que tots estem cridats a transformar. La solidaritat, entesa en el seu sentit més profund, és una manera de crear la història

(...) No hi ha pitjor pobresa material –hi he d'insistir– que aquella que no permet de guanyar-se el pa i priva de la dignitat del treball. La desocupació juvenil, la lleugeresa i la manca de drets laborals no són inevitables, són el resultat d'una prèvia opció social, d'un sistema econòmic que posa els beneficiaris per damunt de l'home, si el benefici és econòmic, sobre la humanitat o per damunt de la persona, són efectes d'una cultura de l'exclusió que considera l'ésser humà per si mateix com un bé de consum, que es pot usar i després llençar.

Avui, al fenomen de l'explotació i de l'opressió s'hi suma una nova dimensió, un matís gràfic i cruel de la injustícia social: aquells que no es poden integrar, els exclosos són rebutjats, 'sobren'. Aquesta és la cultura del rebuig, i sobre aquest punt voldria ampliar quelcom que encara no he escrit, però que m'ha vingut ara a la ment. Això s'esdevé quan en el centre d'un sistema econòmic hi ha el déu diner i no l'home, la persona humana. Sí, al centre de tot sistema social o econòmic hi ha d'haver la persona, imatge de Déu, creada perquè sigui el titular de l'univers. Quan la persona es descarta i arriba el déu diner es produeix aquesta alteració de valors.

